253

ali püsküllüoğlu/unutma onları

ali püsküllüoğlu

unutma onları

bilgi yayınevi

BİLGİ YAYINLARI 253
ŞİİR DİZİSİ 29

Birinci Basım
Temmuz 1976

ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU

Unutma Onları

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni fahri karagözoğlu

ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU'nun KİTAPLARI
(*işaretliler tükenmiştir.)

Şiir:

Pembe Beyaz (İstanbul 1955)*
Aydınlık İçinde (İstanbul 1956)*
Karanfilli Saksı (İstanbul 1958)*
Uzun Atlar Denizi (Ankara 1962)*
Sırtımızda Kızgın Güneş (Ankara 1965)*
Unutma Onları (Ankara 1976)

Anlatı:

Efsaneler (Ankara 1971)*

Dil Üzerine:

Öz Dilimiz (Ankara 1966)
Konuşmalar (Ankara 1966)
Öz Türkçe Sözlük (Ankara 1966; 4. basım: 1975)
Yaşar Kemal Sözlüğü (İstanbul 1974)

Seçkiler:

Sevgi Şiirleri Antolojisi (İstanbul 1955)*
Şiirimizin Dört Ahmedi (İstanbul 1959)*
Yeni Türk Tiyatrosu (Ankara 1969)*
Türk Halk Şiiri Antolojisi (Ankara 1975)

BİLGİ BASIMEVİ - ANKARA

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİLDİRİ

Bildiri 11
Dünden Bugüne Türk Şiiri 14
Şiir 17

DAĞLAR

Dağlar 23
Dağ Başı 24
Koşma 26
Sevda Türküleri 28
Sevda Türküleri 31
Ay, Anadolu Dağları 34
Abdal 36
Ilgaz'dan 38
Öğretmensiz Öğrenen Çocuk 39
Yüreğim 41
Anadolu İnsanı 43
Güneş 44
Ağaç 45

ÖLÜLER

Kürdo 49
Çin Hindi 52
Çölde Ölen 55
Ölü, Ormanda 58
Kanayan Yaranın Şiiri 61

Çarmıh 63
Öldürenler de Ölür 64

SORULAR

Unutma Onları 69
Ey İnsan 71
Hey, Kardeş 73
Ve Sabah Olur İnsanlar Gider İşe 76
Sokak 78
Aşkla 79
Türkü Söylüyor Bir İşçi 80
Gönül Çelen 82
Sorular 84
Gökyüzü 86
Güneyde 88
Karınca 90
Su Birikintisi ile Serçe 92

AŞKLAR

Kar Kar 95
Aşktır Geride Kalan 98
Geçen 100
Alaturka Bir Şarkı İçin Güfte 101

YAZLAR

Yaz 105
Yazla 107
İlkyazla 108
Türkü 110
Su 112
Elmadağ Yolunda Bir Çingene Kızıyla Söyleşi 115

VE ÖTEKİ ŞİİRLER

Bitmeyen 119
Türkü 120
Veysel'e 121
Ateş 122
Masal 123
Faşizm 124

Kitap 125
Bursa'daki 126
Bun 127
Sabah 128
Sevgi 129
Gün 130
Halk 131
Tarih 132
Değişim 133
Araf 134
Belki 135
Yaz 136
Çöl 137
Sen 138
Dağ 139
Sincap 140
Göl 141
İz 142
İnsan 143
Acı 144
Güz 145
Gibi 146
Kül 147
Kış 148
Beklenen 149
Tepeler 150
Midilli 151
Papalina 152
Ören 153
Ozan 154
Tüfek 155
Kurşun 156
At 157
Hikâye 158

I
BİLDİRİ

BİLDİRİ

Acısı dile gelmiyorsa halkımın
sevinci anlatılmıyorsa
neyleyim o mısrağları, vazoda gül gibi olsa-
[lar da.

Biraz sert
biraz kaba
ama yine de içten mısrağlar olmalı şiirde.

Ve önce kendimden başlayarak işe
«bunlar şiir mi?» diyorum artık
içinde insan bulunmayan şiirlerin
yakıyorum hepsini
ve düşüyorum yola
kurtarmak için
burjuva şairlerin
elinde oyuncak olan Türk şiirini!

Çünkü onlar
kendi kişisel dünyalarını
içi boş yüreklerini söylediler boyuna
şiir diye...
ve girdiler dergilerin baş sayfalarına,
okul kitaplarına ve antolojilere.

Bana yanlış öğrettiler her şeyi
beynimi yıkadılar,
inkâr ettirdiler kendimi ve geldiğim yeri.
Unutturdular
kavgayı, hayatla.

Oysa güzelim hayat
akar giderdi yanıbaşımda bir ırmak gibi,
kimi kez bulanık, kimi kez pırıl pırıl.
Bir ana sevgiyle okşardı çocuğunun başını,
bir kız gülerdi, favorili bir oğlana,
bir yaprak düşerdi,
bir kuş kanat çırpardı usulca...

Sokak gösterilerinde gencecik öğrenciler
araba yakarlardı, yuh çekerlerdi...
Dolar satılırdı on üç liraya...

Bütün bunları
ve daha birçok şeyleri...
örneğin türkü dinlemeyi Âşık Veysel'den
köylülük saydılar.

Şimdi ben diyorum ki onlara
yoksul bir kasabada doğan
yalnayak büyüyen şair
nerden bulacak yumşak kelimeleri?
O, dağ yeli gibidir
sarsar.
Hani, poyraza karşı bir pınar nasılsa
öyledir onun şiiri.
Bir ağıttır
bir türküdür
bir nasırlı eldir, tarlada;
bir kınalı parmaktır
cehizi sandıkta kalan...

Artık onun şiiri
ezberlenecek bir şiirdir.

Sana mı kaldı ölmek
şu üç günlük dünyada
sabrım, ey çelikten kılıcı yüreğimin!
Sabah çiyinde ıslanan
sarı anızları çocukluğumun
sana mı kaldı düşlerime girmek?
Ya sen turaç
sonsuz bir ötüş olarak
bitmez bir kavga gibi?

Ölü o, bilmez nedenini
sınırlara yığılmış karanlıkların,
kurşunun;
kâkülü alnına dökülmüş
yatar, sınırsızlıklarda.
Bunu bil öfkem,
iğrenme dokunduğun elden,
kuşanma silâhını hemen
binme hıncın yaman atına,
denizi ve güneşi yüreğinde duy!

Küsme
bile şiirini keskinleşsin.
Ona mı kaldı güneşsiz etmek
insan elinin çiçeğini?
Ölürken birlikte ölürüz
yolda birlikte yürüdüğümüz gibi;
sabrım, güzel kinim benim
sana yazdım bu şiiri!

Böylesi görülmemiştir:
Gelmiş kartallar gibi dağdan
Sabahın erken saatlerinde
Bağdaş kurmuştur korku.

Sular akmamıştır, ağaçlar yeşermemiştir
Daha bir kararmıştır gece,
Ozan susmuştur çünkü.

Kanıyle yazar şiirini ozan
Ta ilk mısrağdan beri
Kim bilir kimin söylediği!
Bir çeşmedir kalbi onun,
Dünya kadar geniştir.

Şiirindedir hayatın ipuçları
İnsan coğrafyası, tarih.

Kim suçlu?
Kulak verin, şiirdir açıklayan.

Kimdir aydınlıkları önleyen?
Şiir söyler bunu.

Kim yönetecek ülkeyi?
Şiir söyler bunu.
Dilidir halkın çünkü ozan.

Ömür üç günlüktür biter
Şiirde sürer hayatın filizi,
Sürekli bir aşktır çünkü şiir.

2
DAĞLAR

Şimdi orda
silâhlar atılır
(bir kurşun da benden ey dünya!)
sabaha kadar.

İshak sesi
baykuş sesi ve de yusufçuk,
«Heey» der bir dağdan bir dağa
yeniyetme bir çocuk.

Buğdaylar biçilmiştir çoktaaan,
mısır toplanmıştır,
cevizler firiktir dağda
sincaplar kışa hazırlanmıştır.

Sular daha da soğumuş
daha gür, daha sağlıklı;
(hey yayla!)
dağ başını duman almıştır!

KOŞMA

Ben çoktaan söyledim bunu, anlamadınız
Bir gün olur dedim, büyür bu dalga
Toprakta, ıssız dağ yollarında, güneşli kırlarda
Gaz lambasıyla aydınlanan mağaralarda
Yağmurda eriyen kerpiç, ot evlerde
Sevginin olduğu her yerde konuşulur bu dedim.

O çiyli sabahları düşünün, işte puslu dağlar
Aşağlardan bir şeyler... bir ırmak ağır akar
(ama durmadan, ama açar kendine yol, durmadan)
Çok var daha böyle ırmaklar yurdumda
Güneşin altın ışıklarıyla aydınlanan
Gölgesi kendinden büyük çınar ağaçları çok var.

Ben koşarken yorulan atları sevmem
(Bu topraklarda öyle atlar yoktur çoktaaan
söyledim)
Ürken kuşları sevmem, tavşanları...
Gün ışırken yola düşen göçleri severim daha
[çok,
Çünkü göçmek yeniyedir, çünkü bir yerlere...
Çünkü «ağır ağır giden eller bizimdir.»

Bir sudur akar ölüm
Aşkımıza ve sana ey yâr
O artık bir cumhuriyettir
Dizginlenmez sevdalar

Kim demiş kim söylemiştir
Ağacın çürüğü özünden olur
Hey anam
Ezelden de kurt eniği kurt olur

Şu kumruyu vurmalı
Öter çünkü garipçe

Şu dağın ardı dere
Şu yolun sonu düz
Kim öle kim kala
Söylenip gide türkümüz

Bütün bunlar halk sözleridir
Toplanıp kitaplara geçmiştir
Ki senin söylediğin söz
Aklımdan çıkmaz

Şu kumruyu vurmalı
Öter çünkü garipçe

Ey sen ki yüzün nilüferlere benzerdi
Abant'ta göl içinde yüzen
Gün vuranda gülen yel esende sallanan
Dokunsan bozulan küçük bir dalgayla eğilen

Ey sen ki eriye eriye tükenen
Ne söyler o şiirler şimdi
Zamanın sesi uzaktan ve ağırdan
Ürkekliğin sesi çılgınca ve koşarcasına

Ey sen ki neden saçların düşerdi alnına
Bir perçem bir güzel töre
Ağacın gölgesine düşen serinlik
Taşa geçen hayınlık

Ey sen ki şimdi soluk bir gökyüzü
Gider durur bir ak bulut
Çıkarır burnunu yerden bir köstebek
Atlar bir daldan bir dala sincap

Ey sen ki durmadan işleyen yara
İlkyazda sıcak temmuzda güzde ve kışta
Giden derinden derine
Soluyan terli bir at gibi

Ey sen ki bir atsın işte kan ter içinde
Sırtına zalımların bindiği
Nasıl da korkunç sesi kırbacın
Nasıl da yatarsın boylu boyunca

Ey sen ki sevgili ölü
Ah evet unuttum yüzyıllar süren kavgam
Bir ozan çıkıp anlatmalı bunu
Bir ağıt değil bu bir halk türküsü

Ey sen ki türkülerin çıkağı güzel
Şürler ne der türküler varken
Kentler ne der dağlar varken
Ve ovalar ırmaklar ey benim can Türkiyem

AY, ANADOLU DAĞLARI

Ay, o her zaman gülümseyen
Hiç acıkmayan
Hiç yakınmayan
Hiç yenilmeyen
Anadolu dağlarının üstünde.

Anadolu dağları ki
Bir yanı uçurum
Bir yanında sis boran
Hüzünlü bir ağıttır orda gece.

Dolanır gider aşağdan
Bir su: Seyhan'dır, Fırat'tır.
Bir ova, sarıdan doğru yeşile.
Bir insan, yağız.
Bir türkü, söylenmedik:

«Dolanı ay dolanı
Bıldırcın derler bir kuş var, güzel değil
Ama kuşkusu deli eder insanı.»

Atıyorum kurşunumu karanlığın içine!

ABDAL

Nurhak'ta bir adam bıçağı gümüşten
Sapı kara ama incecik bir ışık düşer üstüne

Bütün vurulmuşları bir bayrak yapan
Ele avuca sığmayan çılgınlığıdır

Çünkü o çok eski bir kavgadır gecede
Uzak çağları bugüne bağlayan

Sakallı adamlar gibi dağlarda
Çok güzel silâhlandırdığı yalnızlıktır

«Ey sen bire bir bile vermeyen toprak
Gözümüz sende.
Çifte koşulu öküz, sana derim
Gözümüz sende.»

Böyle söyler Ilgaz'da
Tohumu toprağa atan Ahmet,
Erken sabah, geç akşam
Gün ne, ay ne, yıl ne
Tozlu yollar boyu, kağnıyla.

Sen Ilgaz'dan geçtin mi ağustosta?

ÖĞRETMENSİZ ÖĞRENEN ÇOCUK

Belki de şimdi
Alfebeyi bile bilmeyen bir çocuk
Kuş avlıyordur kuş gibi
Ayakları yalın elleri çatlak

Yaz bir şey demez ona
Kışın söylediği ise kar türküsüdür
Onun tırmandığı ağaca
Kimse tırmanamaz düşmeden

Bütün bitkileri bilir
Orman hayvanlarını evcilleri
Gün doğmadan işe gidilir
O da gider

Büyüyünce önüne çıkan
Sarp kayalarda geyiklerdir
Döner akşama avdan
Sevindirir çocuklarını

Şunca yıla karşı
Çok yaşasın cumhuriyet
Bir avuç göz yaşı
Avutsun isteyeni

YÜREĞİM

— Bülent Ecevit'e —

Benim yüreğim
Dayanmıştır nice acıya
Buna da dayanır
Yiğit yüreğim, sevecen yüreğim
Umudu hiç bitmeyen

Çizer yere bir gölge
En dönülmez korkuyu
Ona da dayanır
Aydınlığı hiç yitmeyen
Yiğit yüreğim

Dostu dost düşmanı düşman
Canı can bilen
Boşuna değil gönül verdiği
Güzel günlere
Can kuşum

İnce bir su gibidir o
Sızmıştır nice toprağa
Yine de sızar
Gücü dağ yeli yüreğim, dağlım
Yiğidim

Eller ki sıktığın
Karartmasın içini
Gelecektir çünkü insanın kendi
Göğsümüzün sol yanında

ANADOLU İNSANI

Nice acılardan, yıkımlardan
Ezinçlerden
Bir yanı yasta, karyağdı
Bir yanı sevinçte, güneşlik
Bir başka yanı savaşta

Nice kıtlıklardan
Sıkıntılardan
Didinmelerden sonra
Yine de gülen
Yine de şaşkıyla bakan dünyaya

Askere giden
Vergi veren
Oy veren
Ve bir karış toprak için can veren

GÜNEŞ

Sabahı istekle bekliyorum,
Çünkü çıkıp gelecek güneş dostum.
Aydınlatacak yeryüzünü;
Sevgiyle okşayacak, biliyorum
O sıcak elleriyle
Çimenler, kumlar üzerinde beni.
Söylerken türküsünü
Kendi halince börtü böcek
Yerdeki karınca,
İncitmeyecek onu bile.

AĞAÇ

Dün bir ağaç vardı bu bahçede
Bugün yok.

Kesmişler güzelim ağacı
Kazmışlar bahçeyi
Kocaman bir yapı dikmek için.

Nasıl güzelleştirdiğini yeryüzünü
Ağaç bu, dili yok ki söylesin!

3
ÖLÜLER

KÜRDO

Gün döner
akşamın kara serçeleri
gelir konar birazdan, ağaçlara.
Gecenin karı, yağmuru
yağar üstüne.

O, aldırmaz; ölü çünkü.
Davranmadan silâhına
vurulmuştur

Sigara yakamaz artık, çamakla;
kaçak tütün sarıp.
Kurşun sıkamaz
Sürmene yapısı silâhıyla.
Bir ayağı Suriye dağlarında
biri Nemrut'taydı,
ama ikisi de yan yana uzanmış şimdi
sessizce.

— Adı?
— Bilmezem!
— Tanır mısın?
— Görmemişem!
— Yalan söyleme lan!
— Vallah beg!

Gün olur
türküsü dillerde dolaşır,
inceden
yüreğe bir kurşun gibi işleyen
çaresizlikle:
-- Ley aman ley aman ley aman!

Anlatırdı dedem:
— «Çete» derdik,
göğüsleri çapraz fişekli adamlar
ve çocuklar
daha bıyığı terlememiş,
ve çiftçi ve çoban demirci ve eşraf ve kağnı-
[larıyla
İnegöl yapısı arabalarıyla
üstüne yürürken cümle halk
yurda girmişlerin. Kurtuluş Savaşı'nda.

— Şimdi «gerilla» diyorlar onlara
derdim, dedeme; gerilla.
Vietnam'da, Bolivya'da, Filistin'de.
— Demek anası ağlıyor oralarda da halkın?
[derdi dedem.
— Hem de nasıl!
— Biz de çok çektik, bilirim.

— Çin Hindi çok uzak, dede;
ay kadar uzak.
Birleşik Amerika ordusu
uçağı, tankı, korkunç silâhları
cinsel hastalıklarıyla
ta canevinde Çin Hindi'nin.

Sözün burasında dedem alırdı lâfı:
— Biz de gördük nice zulüm,
ama sonu aydınlığa çıktı.
— Öyle mi dersin, dede?

Dedem susardı burada.

Çin Hindi uzaktır, uzaktır, uzak
ay kadar;
ama kolları uzun emperyalizmin.
Vietnam'ın, Kamboçya'nın, Kore'nin
çekik gözlü çocukları ne yapsın?
Yanarken Çin Hindi
ne yapsın Asyalılar
ölümü bir yâr gibi sineye çekmesin de?

P.S. Dedem mi? Yok benim dedem.

ÇÖLDE ÖLEN

Kan
(inceden, ılık, gül rengi)
sızıyor ağzından
ve gözleri gülüyor sanki.

Kumlar
(zalım bir rüzgârla)
savruluyor yerden
ve örtüyor üstünü yavaşça.

Ölünün üstünde yok bir çiçek
(yok bir çiçek)
ne de bir ağaç
başucunda.

— Ağıt?
— Yok!
— Gözyaşı?
— Yok!

Bir başka bomba
(az ötesinde ölünün)
bir çukur daha açıyor
derin, korkunç.

Alfabeden aşktan önce
öğretilen savaş
sürüp gidiyor
çölde.

ÖLÜ, ORMANDA

Bu adam ölmüştür ama
yaşıyor tabancası.
Çalımlı bir at gibi
ayakkabıları
hâlâ giyilmeyi bekliyor.
Saati işliyor durmadan
güneş vurmuş camına.

Ha bismillah
şurasında bir kurşun,
ha bismillah
şurasında bir kama.

Atı eğerli ve güçlü
soluyor, eşiyor yeri.
Ve bir yankı gibi ötelerden
geliyor anasının çığlığı.

Kim bu adam, ki ölmüş?
Kim bu adam, ki bilen yok vuranı?

Yeşil bir sinek
dolanıyor üstünde ölünün.
Koca bir kartal
süzülüp gidiyor gökyüzünde.
Orman, o ağaç denizi
uğulduyor rüzgârla.
Ve yatıyor ölü, uzanmış ormanda
bir başına.

O ki bilmez düşmanını
o ki bilmez dostunu
ona kalk denilmeyecektir.

KANAYAN YARANIN ŞİİRİ

Öldürülen gencecik
Ölüsüne çiçek bırakılmayan

Girer gibi sabaha
Çıkar gibi günden geceye

Taştır, yansır soluğu
Gelmemiştir beklenen

Ağıdı kim ağlayacak
Kim gidecek benimle

Çocuk, sen ışkın gibisin
Bahar bile anlamaz seni

Eğilen bir dalın
Yalınayak ak sakallı dedemin

Yazılmadı daha
1971'in tarihi

Ki ayırır bizden gülü
Mayıs, o sıcak yaz

Yazılmadı daha
Kanayan yaranın şiiri

Ki söyler bize
Geceden geceye uçan yarasa

ÇARMIH

Kollarım kalın çivilerle delik deşik
Bu akan kan benden, sıcak sımsıcak
Benim başım bu, bulutlar arasında
Bu halk beni alkışlıyor çılgınca;
Kahramanlıkla ilgili ne varsa
Şimdilerden geçmişlerden geleceklerden...
Şafağın kızları gibi hulyamda
Beni emziriyor en cömert analar
Ve beni doğuruyor her gün yeniden
Yeni dünyaların en gizli ânında.

ÖLDÜRENLER DE ÖLÜR

Dün gece seyrim içinde
Öldürenler de ölür
Şu dünyada kötülüklerden gayrı
Ne kalır

Böyle demiş ozanlar
Öldürenler de ölür
Kurtlar kuşlar düşman değil insana
Arılardan dost olur

Sokak başları tutulmuş
Öldürenler de ölür
Ankara'nın ortasında
Bu ne martin sesidir

Kar yağar kan üstüne
Öldürenler de ölür
Gencecik gider canlar
Ahları yerde mi kalır

4
SORULAR

Kara bakır
Ve demirin ve kömürün ve ateşin içinden
Bir gün çıkacaktır
Erimesi geç olan, yanması alev alev olan

Ağzını kim bağlayacak ey yâr
Sesini yankıya ayarla ki bilmesin çınlama
Göğü yakanlar
Senin rengine bürünsün gelsin

Kaşıkla ve çapayla ey sürgün
Narın kızarmışlığı üzümün sararmışlığı
İzmir'e doğru gördüğün
O omça, o denize akan ırmak

İçinde bunca kökü saklayan
Bir avuç topraktır, onu al yanına
İnce ince yağan
Bir yağmurdur, onu al yanına

Geç çatlak, kıraç
Örtüsü sararmış tarlalardan
Soluk soluğa, aç
Bitkin, yorgun, bunca sıkıntıyla didinen

Unutma onları ey unutkan
Bağlıysa da yazgıları kendilerine

EY İNSAN

Dağ yakın
Kent uzak
Bilme, düşünme
Çok var daha
Yağmurun inceden yağmasına

Üzünçle başlanır mı güne

Bu mapusane
Açar kapılarım bir gün
Geceden sonra sabah
Yağmurdan sonra güneş
Ölümden sonra düğün

Korkuyla çıkılır mı yola

Senindir kırlar
Kapanıp kalma
Yakındır çok
Çiğdemin burnu çıkar topraktan
Yeniler kendini doğa

Yılgıyla girilir mi işe

Sevgidir her işin başı
Özsu yürüyen gizlice
Gelen gün giden gün şimdi
Bir süt çocuğunun ağzı
Durmadan yaratır onu

Ezinçle arkadaş olma!

HEY, KARDEŞ

Bir ıslık çal artık
hey gençliğimin arkadaşı,
saati damarlarımın;
yasla üşüyen gövdeme çılgınlığı
kurşun sıcaklığıyla.

Dişetlerimde acı
öteden, çook uzak bir yerlerden
uçan turna sürüsüdür,
yağışlı bir yoldur, kaygan.

Sen ki o yolda
durmadan yürüyen birisin,
«Ne zaman?» diye soranlara
«Şimdi!» diyerek.

Oysa çok geç,
inadına ve korkakça, çok geç.

Bıçak keserken ekmeği,
ağaçtan düşerken yaprak,
ve bir kavga vakti
silâhsız kalmış gibisin sen.

Rüzgâr ve gök
sonsuz bir koşuda
ve yağarken ilk kar kente
sensin yalnız kalan.

Kırbaçla atları
yiğidim, doru atları
varalım gidelim artık
hey canım,
hey yolcum, çal ıslığını!

Bir demir var dövülecek
harlı ateşte,
bizim bu çektiğimizi
çekmesinler diye!

VE SABAH OLUR İNSANLAR GİDER İŞE

Ve sabah
bir su gibi
insanlar yollarda,
bir ırmak
akan ve taşan kimi zaman;
bir dağ
inleyen ama fare doğurmayan;
hepsi güneşe çıkar
gerinir doğa
usuldan inceden, bir bıçak
saplanır
senin benim onun onların ötekilerin
yeryüzüne yaşamaya gelenlerin yani!

..../....

Üstünde yazılar bulunmayan
bir taşın
bir evin
bir köyün
bir kentin!
Uzayda yer kaplayan
çekilen bir çizginin
aya gidiş dönüşün ya da
geçmişin içinden çıkıp gelen şimdinin,
karınca
nasıl çalışkan bilinirse öyle,
ağustosböceği
nasıl tembel bilinirse öyle:
Yeni bir bileşime doğru
bir masal gerçeği yaratmak için
kol
kalkar
havaya.

SOKAK

çarpmadan açık kapıları rüzgâr
akmadan çeşmelerin suyu
kurumadan
yapraktaki damla
gün vurmadan pencerenin camına
satıcılar
işe gidenler düşmeden yollara
uyan
uyan
gör sokaklara çöken hüznü

AŞKLA

Dün bir kuş uçtuysa
bugün bir yaprak düşebilir
yani ölebilir kuş.

Dursun dersen şu kavga
aşkla karışacaksın sen de
aşkla vuracaksın yumruğu.

Ölüm daima vardır
ama çıkarma aklından
kişi ölür aşk ölmez.

TÜRKÜ SÖYLÜYOR BİR İŞÇİ

Bir işçi
tuğla çekiyor sırtında;
biri harç karıyor,
biri örüyor duvarı,
sıva yapıyor biri, düzlüyor malayla.

Türkü söylüyor biri
usuldan, Anadolu ağzıyla;
bazı beyitler sevdalı
bazısı zehir zıkkım,
bazısı da fiyakalı bir kurşun gibidir
söyleyenin ağzında...
işte öyle bir türkü bu.

«Ruhi Su duymalı
bu işçiyi» diyorum, «beğenirdi mutlaka;
belki de alırdı türküyü
başlardı kendi söylemeye
ve anlatırdı işçiye, sese öfke katmayı.»

Çok usuldan söylüyor işçi,
çok usuldan.

«Duyulur duyulmaz bir ses
ne işe yaramıştır şimdiye kadar?»
diyorum içimden, «bağır be!»

Bir sigara yakıyor işçi,
çekiyor ciğerlerine
ve düşünüyor, ne düşünüyorsa artık.

Ne zaman düşünsem
Ölümsüz bir mısrağ gibi aklımda
«Devr-i dil-ârâ-yı cumhuriyet»

Ahmet Muhip'ten bir şiir adı elbet

Ah elbet kendiliğinden çalar saat
Kurulmuşsa geceden vakte
Ortalıkta sis duman fakat

Ah fakat ilkyazdır yazdır güz gelir

Ah güz gelir kış yok işte yağan kardır
Yer duymaz gök sağır ey
Ben çekerim yüzyıllardır

Söyleyin anama ağlamasın

SORULAR

Durmuş bir adam saati sorar
Saat kaç?
Neden sorarsın be adam
İşin ne saatle?

Günü sorar biri
Bugün ne günlerden?
Neden sorarsın be adam
İşin ne günle?

Biri de yolu sorar durmuş
Nereye gider?
Neden sorarsın be adam
İşin ne yolla?

Bak, karınca soruyor mu saati?
Bak, güvercin soruyor mu günü?
Bak, kaplumbağa soruyor mu yolu?
Sen neden soruyorsun peki?

GÖKYÜZÜ

Bozkıra doğru akıp giderken bulutlar,
Neden çoban
Hızlandırır sürüyü?

Şaşarım hep
Neden her sabah
Mavi olmaz gökyüzü?

Kuşlar süzülürken
Yağmur yüklü bulutlarla birlikte,
Neden bir telâş alır göğü?

Neden kaçar tavşan inine,
İnsan evine,
Bulandı mı gökyüzü?

Derim, hep mavi ol gök!
Derim, hep aydınlık ol bozkır!
Derim, hep güzel ol doğa!

GÜNEYDE

Ben güneyde büyüdüm
O sarı sıcaklarda
Sarışın buğdaylardı o zaman kızlar
O boz tarlalarda
O deli rüzgârlarda

Düşlerimde
Güney gecelerinin yıldızlı aydınlığı var şimdi
Biraz muz
Biraz portakal
Biraz limon çiçeği

Orada derenin kıyısında
Yaban çiçekleri ve menekşeler olur
Derenin bu yamacında
Kara kapkara bir yılan
Görünmez bir deliğe akıp gitmişti

Sular
Kendine çektikçe güzellikleri
Ve parmaklar
Kenetlendikçe birbirine
Yaşanımın ve ölümün karşısında her şey susar

KARINCA

Bir karınca
Tutmuş sürüklüyor bir buğdayı.

—Nereye götüreceksin karınca?

Karşılık vermiyor
Çabalıyor boyuna.
Yuvarlıyor buğdayı
Otlar, kumlar arasında.

Duruyor, dinleniyor arada bir,
Başlıyor yeniden işine.

Terler mi acaba
Biz insanlar gibi o da
Böyle didinirken?

Ya nasıl uyur kim bilir
Bunca çalışmadan sonra!

SU BİRİKİNTİSİ İLE SERÇE

Yerde bir avuç su,
Ağaçta
Bir serçe.

İndi ağaçtan,
Gagasını soktu suya
Bir serçe.

Kaldırdı başını
Sonra
Bir serçe.

Uçtu gitti
Bir ağaca
Bir serçe.

5
AŞKLAR

KAR KAR

Yağar kar
Ayak izlerimize ve geceye.
(En güzel beyazlıktır o, akşamları)
Kar yağar
Uzun, ince, çıplak bir kavağa
Ve ayak izlerine ikimizin.

Kar yağar
Şimdi soğuk hem yine soğuk
Yağar kar
Düşer ardımıza
Onun ölgün sessizliği.

Yağar kar
Kar yağar
Yağar kar
Kar yağar hiç durmadan
Taaa kalbimize!

Dünyanın bütün garlarına
Yağar kar şimdi!

Keskin bir çığlık gibi yağar kar
Kar yağar
Yağar kar
Kar yağar!

AŞKTIR GERİDE KALAN

İnkâr etmem aşkı
Ağzı bir elma tadı ağzımda

Sevdiği oyuncaklar
En güzeli mızıka

Derken geçer gider birdenbire
Güzelim yaz

Eylülle hüzün
Türkülerde yağmur

Uykusuz geceler ki
Çoktaaan unutulmuştur

Severdi her şeyi
Yollar uzun yürüse

Küçük çakıl taşları, birkaç sümüklüböcek
Bir serçe

GEÇEN

Bak yine geçti yaz
Dalından koparılmış bir elma, bir kiraz ile

Unut derdin ya
Nice unutmalar nice bilmezlikler girdi araya

Saati ömrün
İşleyip durdu yine de, yürek vurdu sayısız

ALATURKA BİR ŞARKI İÇİN GÜFTE

Güzel kız
Ağlamana dayanamam,
Pencereni açık bırak
Ve yat uyu...
Sözüm söz, bu gece
Düşüne gireceğim.

YAZLAR

Bu kuş, orda öten,
yellerin kavaklarda estiği saatte.
Bu güneş.
Bu salkımsöğüt, suda.

Su sapanca.
Göl ve balık, yosun, batak.

Yol
gidilmez, gelinmez, uzak.
Ay doğar akşam
(belki de bir tren vakti)
bodur tepelerden.

Ve adam elini sokar suya
bir taş alır.
Bir taş atar, göle.
Bir taş atar, ağaca.

Şimdi o
şu bilinen yazlardan birinde.

YAZLA

Belki diyorum
Sevinçlerle mutluluklarla öyle
Günün alaca karanlığı
Çimenin yeşiliyle

Bak ayak izime
Görürsün hemen orda
Bir el yazar baharı toprağa
Kuş biçimiyle

Belki diyorum
Yazla

Bir yoldur
Gider bir yerlere öyle
Ve gelir durur kapına
Her sabah yağan çiyle

İLKYAZLA

Bir kuş uçtu, duydum.
Bir çiçek açtı, duydum.
Bir yel esti, duydum,
İlkyazla.

Göğe ağan bulut,
Yüzünü gösteren güneş,
Ya sen sarı çiğdem,
İlkyazla.

Bir uçurtmadır uçar
Yüreğim iplerde,
Koşarım, kırlara
İlkyazla.

Şimdi bir yerlerde
Ağlayan çocuklar vardır,
Üşürler de belki.
Ben ısınırım ilkyazla.

Günaydınım var,
Esen yele, uçan kuşa,
Bulutsuz göğe
İlkyazla.

Şölen olacaktır
açınca katırtırnakları kırda
ve bir ağız bağıracaktır adımı
orda.

Bir dağ yeli, incedir.
(Kavakların üstünden doğarken ay)
Gece.
Bir su başı, bir kervansaray.

Bir kuş, adını unuttum;
Bir dağ.
Bir köy. Akan bir ırmak.
Bir mağra.

Atımı getirin, der adam.
Yoruldum, der kadın.
Binerler yine de
Geçip giderler içinden bir masalın.

— Ölüm?
— Var!
Masal bile olsanız
ey insanlar!

SU

Koşarken aşağlara
mavi dalgalanır su
ki orman denizidir Bolu dağında
çam kokulu:
Bir ağaç dibinden
bir dereden
bir çaydan
akar kavlince.

Akar kavlince
ince oluklardan,
sızar otlar arasından ya da.
Kaldırır yüzünü güneşe
bir kuş, bir geyik
içerken su:
Bir gölgelikte
bir kuytuda.

Neden görmez
şu ağaç yıkılmıştır, şu dal kırılmıştır,
şu çalı yanmış.
Dolanır gelir yukarlardan su,
sormaz hiç:
Kim kesmiş
kim yakmış?

Akar, akar gider
dağlardan, aşağlara.

ELMADAĞ YOLUNDA BİR ÇİNGENE KIZIYLE SÖYLEŞİ

— Ne yedin de böyle
güzel oldun şekerim?

— Ah oğlan ne sorarsın,
kör olası anamdan
bol bol kötek yedim.

7
VE ÖTEKİ ŞİİRLER

BİTMEYEN

— Fakir Baykurt'a —

Doğrusu ya kardeşler
Şaşıyorum şu ozanlara yazarlara
Ne bitmez tükenmez türküleri varmış
Söyleyip duruyorlar hâlâ

TÜRKÜ

Dün bugün yarın
Ey kendini saklayan hürmüz
Tanzimat meşrutiyet cumhuriyet
Nasıl bitsin türkümüz

VEYSEL'E

İncedir acısı gelmez dile
Ne düşman ne dost bilir ne sevgi
Düştük yola erişmek'çin menzile
Gideriz gideriz görünmez sıla

Yakar kavurur ne varsa
Şu canım yeryüzünde
Ama umudu ve düşünceyi
Yakamaz yine de

MASAL

Yürünür mü yol bunca uzak
Kaçar bizden o kuş
Ağladı güldü sevdi sevmedi öldü
Bir varmış bir yokmuş

FAŞİZM

Kimse söz etmiyor aşktan sevdadan
Yok şiirlerde bülbül gül ve karanfil
Solmuş çiçekler bozulmuş bahçe
Artık yazmak bir tüfek bile değil

KİTAP

Alfabeyi de kaldırmalı kalemleri de
Yakmalı yasaklamalı
Sözlükleri sözcükleri
Kim kitap okursa tutuklamalı

BURSA'DAKİ

O söyler size güneşi bulutu sevinci
Her bir yaprağı can otu sevgi ocağı
Ona sorun şu dünyanın işlerini
Ey kardeşler ey canlar söyle ey ağaç

BUN

Göğe ağan bulut ağaca değen rüzgâr
Bilir ne kadar kısadır aydınlığı yüreğin
Akşam dönerken eve ağzında bahar
Yorgun uzaklardan leylek

SABAH

Göründü dağın ardı
Bir top karanfildir şimdi yolun çimeni
Sabahla başlanan şarkı
Gün boyunca duyulan bir aşk artık

SEVGİ

Bir saksıya bakmak sulamak çiçekleri
Değince bir yaprağa uzayan bir dala
Sevginin sokulgan güvercini
Arar kendini bizde

GÜN

Bil ki senin büyüdüğün
Bir nice umudu da taşır kendinde
Ey gelen gün
Ey sabrı bir kozada saklayan

Sürgündür kendine bilir bunu
Bilmez saatin tiktakları ne der
Eski çamların bardak olduğu
Kendisine çok söylenmiştir

TARİH

Kim sürü kim çoban
Günün önü yolun sonu işin başı
Ey gözlerini benden kaçıran
Tarih noktalar sözünü

DEĞİŞİM

Çam gürgen ve tahta
İğneyapraklılar kınkanatlılar solucanlar
Çağırır kendini karınca
Bir tepeyi koşar koşar deve

ARAF

Seni görünce oluyor ey kaçan suları
Bir boruya alan kaçkın
Bir yanı Kızıldeniz ötesi Kafdağı
Kaldık ara yerde duy ki

BELKİ

Gün dala biner şavkır özü denizin
Ağıl açar kapısını sürüye ki ağarır tan
Uzun kanatlı sevgimizin
Uçar kuşları havaya

YAZ

Açınca yolumda bir çiçek
Derim ki yazık öldü yine bir can
Söylerim geçmiş yazdaki türküyü. Gelecek
Ve şimdiyle ilgili ne varsa ondadır çünkü

ÇÖL

Çöldür o uzar kum savrulur bir rüzgâr
Diner sızı düşününce aldanışları
Kim ki yüreğini bir gönle adar
Bilsin artık umut yok ondan

SEN

Sen şu karanlığı görünce durursun
Acıyı bilince sevinci duyunca
Çatıyı döğen yağmurun
Niçin yağdığını anla artık

DAĞ

Dağın ardından doğar gün o dağda
Ağaçlar söyler bize: Aşktır aşk
Ölümün yenildiği çağda
Bir koşu şimdi yaşamak

SİNCAP

Çekilir kuytusuna ormanın
Sabah sincabı, ki yüreğidir çiyli dal
Kim bilir yarın
Nereye gidecektir atlayarak ağaçtan ağaca

GÖL

Üstündeyim tam, bakıyorum aşağıya
Uzayıp kıvrıldıkça mavi
Çarpıyor da dağa
Ki sesim işte dönmüyor geri

İZ

Hadi, gel artık. Böyle diyor deniz
Güneş ve kum, martı ve çığlık
Islak ayaklarımızdan kalan iz
Uysun bu çağrıya, hadi gel

İNSAN

Ben sana neyledim ki doğa
Vurdun yerden yere
Böyle korkulacak bir şey değildi oysa
İnsan olmak evvel zaman içinde

ACI

Süzülüyor gülüşü
Dağdan inen sabahla
Acı bir avunmadır çünkü
Kış, yaz ve bütün mevsimlerinde dünyanın

GÜZ

Güz geliyor yine
Duyuyorum ayak sesini
Günün batışı iyice
Ağlatan bir türküdür artık

GİBİ

Sorarsa söyleme, kimdir bilmesin
Terli bir yüz kalsın aklında sade
Sevecen bir geyiğin
Kayadan kayaya atlayışı gibi

KÜL

Ateş yanmak ister
Kül savrulmak yağmur yağmak
Sevgi sınanmak ister
Günün içinde ve tarihte

KIŞ

Kış ortaya çıkıyor usuldan esen rüzgârla
Kayıyor bulutlar ve gök
Kedinin gözleri çamın kozalağı doluyor yine
[karla
Ve duvarı geçince boz bir yol bir ev bir ağaç

BEKLENEN

Yitirme umudunu, bir muştudur toprağa
Çiğdem de bekler onu senin kadar
Nerde kalmıştır hangi bulutta eğlenmiştir sor-
[ma
Bakarsın çıkıp gelmiştir

TEPELER

Gördüm Afyon dolaylarında onları ay ışığında
Tepeler... tepeler... tepeler...
Kim bilir kaçında
Tavşanlar koşar durur şimdi

MİDİLLİ

İlhan Berk'e bıraktım balık adlarını ve midye-
[lerin şiirini
Karşımda Midilli. Çok şey öğrendim tarihten
Gün batarken Şeytan Sofrası'nda akşam vakti
Gemiler geçmeyen deniz ve uzayıp giden kum-
[salda

Tatlı ve lezzetli ve çok güzel
Cunda'da kıyı aşçıları pişirir, yenir şarapla
Adresi belli değil. Buralarda yaşardı evvel
Şimdi bulunmuyor pek. Öyle diyorlar

Kim getirmiş bu denizi bu kumu buraya
Alabildiğine geçmiş kendinden
Dağlar uymuş suya su uymuş göğe ve doğa
Yaratmış kendini deniz köpüğünden

OZAN

Ölürsem mezarımda
Çimenler bitecekmiş...
Ama benim asla
Mezarım olmayacak

TÜFEK

Tüfeğimi alıp çıkmadım ava
Yok ki tüfeğim
Av avlardım kuş kuşlardım oysa
Dağlar dağlar viran dağlar

KURŞUN

Şu dünyanın ortasında bir çeşme
Akar durur bizim için
Geçer gider günler, yarı yoldur işte
Ve kalbimizin ortasında bir kurşun

AT

Bir at yapmak isterdim ince bir dalı
Çocukluğumdan kalan bir düş
Ve ezbere bildiğim o masalı
Bir daha bir daha dinlemek isterdim

HİKÂYE

Ki böyledir ol hikâye
Zalım avcı vurur en güzel geyiği
Yâd avcı vurdu diye
Hâlâ ağlar durur o geyik

Ali Püsküllüoğlu'nun şiiri, Türk şiirinin geçirdiği aşamaları, ozanın kişisel merceğinden geçirdikten sonra mısra mısra yoğunlaştıran bir şiirdir. '*Karanfilli Saksı*' adlı eserinden sonra, yeni bir ses ve imge düzenine yönelen ozan, '*Unutma Onları*' ile imgede açıklık, dilde duruluk, içerikte içtenlik yolunu geliştiriyor.

Ali Püsküllüoğlu, '*Unutma onları*' ile bir yandan şiirini olgunluk aşamasına vardırıyor, bir yandan da memleketinden ve yaşantısından unutulmayacak olanlara okurlarını da ortak ediyor. İlgiyle okuyacaksınız.

BİLGİ BASIMEVİ - ANKARA

15 LİRA